

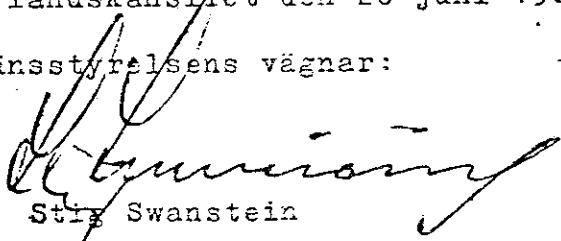
Resolution.

Länsstyrelsen prövar efter framställning av Tierps landskommun, jämlikt 108 § byggnadslagen, skäligt fastställa ett av kommunalfullmäktige i kommunen den 25 april 1967 antaget förslag till byggnadsplan för tätorten Mänkarbo i kommunen, vilket förslag, innehållande även byggnadsplanebestämmelser, angivits på en av lantbruksdirektören Curt Hellsten i december 1964 upprättad, sedermera reviderad karta med därtill hörande beskrivning, dock att från fastställelse undantas dels 6 och 9 §§ i byggnadsplanebestämmelserna, dels beteckningen Jb på de två områden, som betecknats med såväl Jb som Tm, dels ock bestämmelserna om utfartsförbud och stängelskyldighet utmed väg E 4 såvitt de i planförslaget upptagits att gälla gräns mot parkmark.

Ändring i detta beslut sökes hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka, för att bli prövade, skall ha inkommit till Kungl. Kommunikationsdepartementet inom tre veckor från det klaganden erhållit del av beslutet.

Uppsala slott i landskansliet den 26 juni 1968.

På länsstyrelsens vägnar:

Stig Swanstein

Bo Gustafsson

Lok 24 NOV 1966

LANSKONTORETT

Uppsala

12 JUN 1967

BESKRIVNING

Dnr 347/68

tillhörande förslag till byggnadsplan för tätorten

MÄNKARBO

i Tierps socken och landskommun av Uppsala län.

S 2-11-67

1. Regionala spörsmål

Tierps landskommun omfattar en total landareal av 35.900 hektar, varav 8.300 hektar åker (enl. 1961 års jordbruksräkning). Befolkningsmängden uppgick preliminärt den 31.12. 1964 till 3.555 personer. Invånarantalet har under de senaste decennierna successivt minskat, en avtappningstendens som inte ser ut att mildras. Sedan år 1955 har befolkningen minskat med över 800 personer eller i medeltal ca 90 personer per år. Enligt 1960 års befolkningsräkning fördelar sig de förvärvsarbetande på olika yrkesgrupper enligt följande

	antal	%
Jord- och skogsbruk	635	46,0
industri	278	18,7
byggnads- och anläggningsverksamhet	168	11,3
handel	90	6,0
samfärdsel	99	6,6
tjänster	169	11,4
	1.489	100,0

Av ovanstående framgår att näringslivet helt domineras av jord- och skogsbruk. Med hänsyn till den pågående strukturrationaliseringen inom dessa näringsgrenar med nedläggning av mindre enheter och minskning av arbetskraftsbehov som följd har man att räkna med en fortsatt utglesning av befolkningen på den egentliga landsbygden.

Tierps landskommun tillhör enl. den nya kommunalblocksindelningen det s.k. Tierpsblocket, som förutom Tierps landskommun omfattar Tierps köping, Söderfors, Västlands, Österlövsåta och Hållnäs landskommuner. Centralort och servicecentrum i detta block är Tierps köping. Landskommunen har inom sina gränser ingen större tätort. Utvecklingen av befolkning och näringsliv inom kommunen tyder ej heller på att någon större samhällsbildning är att förvänta. En viss fortsatt koncentration av befolkningen till de befintliga tätorterna inom kommunen kan dock påräknas. De tätorter, som därvid närmast kommer ifråga, är Mehedeby i norra delen av kommunen, Svanby intill Tierps köping, kommuncentrum vid Tierps kyrka samt Mänkarbo i södra delen av kommunen.

Kommunen har ett förhållandevis rikt förgrenat allmänt vägnät med europavägen E 4 som en nord-sydgående pulsåder genom kommunens centrala delar. Tvärgående trafikleder i öst-västlig riktning av större betydelse är den s.k. bruksvägen Söderfors-Tierps köping - Tobo och vägen Mänkarbo - Östervåla. Det enskilda vägnätet är väl utbyggt inom jordbruksbygden kring Tierps kyrka. Inom kommunens gränser går norra stambanan. För den lokala persontrafiken har järnvägsnära betydelse.

2. Månkarbo tätort

Enligt en år 1955 utförd utredning omfattade Månkarbo med närliggande bebyggelseområden Degerbo och Fånbo sammanlagt 489 personer. Av de yrkesarbetande var ca 1/4 sysselsatta i jord- och skogsbruk, ca 1/3 i industri och hantverk och ca 1/5 i samfärdsel och transport. Utvecklingen sedan år 1955 torde icke ha medfört någon större befolkningsökning även om en efter förhållandena ganska betydande nybebyggelse ägt rum (ca 2 - 3 hus per år). Nybygghusen har så gott som uteslutande lokaliserats till byggnadsplaneområdet.

Hur utvecklingen i Månkarbo ifråga om befolkning, näringsliv och bebyggelse kommer att bli den närmaste framtiden är vanskligt att bedöma. Någon nylokalisering av industri av mera betydande omfattning är icke att förvänta. Någon större utbyggnad av nuvarande företag i orten kan man heller inte räkna med. Tätorten torde väl bibehålla sin nuvarande karaktär av bostadsområde för yrkesarbetande, som till stor del ha sin utkomst i företag eller av tjänst utanför tätorten. Behovet av mark för nybebyggelse för olika ändamål synes någorlunda väl tillgodosett inom planområdet för överskådlig framtid utnn att därför detsamma får anses överdimensionerat.

3. Byggnadsplaneområdets omfattning, avgränsning och terrängförhållanden

Byggnadsplaneområdet omfattar den befintliga bebyggelsen utmed europavägen från Katrinedal i söder till Västanhede i norr med ett koncentrerat nybebyggelseområde i det centrala Månkarbo. Planområdets långsträckta form (2,5 km utmed E 4) betingas närmast av att den gamla bebyggelsen lokaliserats inom ett smalt tomtband å omse sidor den genomgående trafikleden. Under planarbetets gång har ifrågasatts att begränsa byggnadsplaneförslaget till det för en mera koncentrerad nybebyggelse disponibla områdena kring det centrala Månkarbo. Emellertid har behovet av en samordnad bebyggelseplanering för hela det nu planlagda området varit så väsentligt att även den äldre bebyggelsen utanför kärnan tagits med i betydande omfattning.

Inom planområdet är belägna 5 brukningscentrum för jordbruk. Dessa är emellertid så lokaliserade, att de knappast påverkas menligt av planområdets utbyggnad eller själva medföra olägenheter i nämnda hänseende. Bortfallet av jordbruksjord i samband med bebyggelsens exploatering medför ingen större skada för jordbruket inom området.

Planområdet delas av E 4 i en östra del, som utgöres av Månkarboåsen, och en västra del, som omfattar ett mera plant område med sandblandad jord. Ur miljösynpunkt är läget ganska trivsamt i varje fall i den skogklädda åsslutningen. Den genomsläppliga marken och de relativt goda brukningsförhållandena inom området gör att några svårigheter med tomtplatsernas och vägmarkens vattenavledning icke föreligger.

4. Byggnadsplaneförslaget

a) Trafikleder och vägnät

Europavägen genom planområdet är tätortens livsnerv. Denna stora trafikled har i planförslaget befintlig sträckning och givits en bredd av 18 meter. På längre sikt kommer europavägen att få en

sträckning utanför planområdet. Kravet på att avlasta europavägen från lokaltrafik kan därför göras mindre rigoröst även om vid planens utformning eftersträvat att nedbringa antalet utsläpp å europavägen till minsta möjliga.

Det lokala vägnätet har i huvudsak uppbyggts på de befintliga enskilda vägarna från Ilmårdsberg, Hamrarne och Gunnarsbo. I anslutning till idrottsplatsen har utlagts ett större parkeringsområde. I övrigt medger de avsatta väg- och parkområdena samt tomtplatserna tillräckliga parkeringsutrymmen för tätortens behov.

b) Byggnadsmark

Som ovan angivits inrymmer planområdet stora bebyggelseområden med i huvudsak äldre bebyggelse. Planförslaget ifråga om dessa områden har närmast karaktären av förslag till saneringsåtgärder, som kan komma ifråga vid eventuell nybebyggelse. Med hänsyn till ovissheten om tidpunkten och lokaliseringen av sådan ombyggnation, har planförslaget icke gjorts för detaljerat eller genomgripande utan redovisar i stort sett endast vägmarsintrång och förgårdslinjer. Markanvändningen inom dessa redan bebyggda områden har i regel anslutit sig till nuvarande förhållanden.

För allmänt ändamål har avsatts 4 områden, nämligen skoltomt, brandstation, vattenverk och avloppspumpstation, samtliga redan ianspråktagna och bebyggda för ändamålet. Något behov av flera allmänna områden föreligger icke såvitt nu kan bedömas.

För bostadsändamål (villabebyggelse) har förutom den befintliga bebyggelsen avsatts ett större samlat nybebyggelseområde i tätortscentrum väster om europavägen och mellan de båda enskilda vägarna från Hamrarne och Ilmårdsberg. Dessutom har öster om E 4 och omedelbart söder om Gunnarsbovägen utlagts ett mindre område för flerfamiljshus.

För handelsändamål har i planen upptagits dels 2 områden i centrum i anslutning till en torgbildning dels 1 område i södra delen av tätorten (Katrinedal). Behov av ytterligare affärsområden saknas.

För industriändamål (småindustri) har reserverats ett större triangelformat område norr om Ilmårdsbergsvägen och väster om E 4. Inom detta område finns redan viss industri lokaliserad och möjligheterna till ev. utvidgning av detta område är goda.

För samlingslokaler har avsatts 2 redan för ändamålet bebyggda områden (IOGT-lokal och missionshus). Skulle den förstnämnda lokalen läggas ner och behov av samlingslokal av annan art icke skulle uppkomma, kan området med fördel användas för bostadsändamål och planen i så fall justeras därefter.

c) Specialområden

Som ovan nämnts berör planförslaget vissa områden med jordbruksbebyggelse, vilka dock i planen utlagts som jordbruksområden, väl avgränsade från den övriga bebyggelsen. Ett genomförande av planens

markdispositioner medför sålunda intet men för jordbruksintresset.

Idrottsplats för tätorten finnes iordningställd (Tallparken). F.n. finnes en ishockeybana förlagd inom det BF-område, som är beläget omedelbart väster om idrottsplatsen (å kommunens mark). Skulle framtida behov uppkomma att exploatera detta BF-område, kan ishockeybanan med fördel flyttas in på Ri-området.

För motortrafikändamål (bilservice) har utlagts 2 områden i centrum, där redan nu bensinstationer finnes uppförda.

d) Fast fornlämning

Enligt ekonomiska kartans redovisning finnes icke inom planområdet eller dess omedelbara närhet någon fast fornlämning. Ej heller har i övrigt någon uppgift om att fast fornlämning skulle finnas inom området kunnat erhållas.

e) Naturvård

Ur naturvårdssynpunkt är den angelägnaste frågan, huruvida planförslaget kan komma att försvåra skyddandet av åsen. Tyvärr måste konstateras att ingreppena i åsen (grustag) på flera håll redan har medfört svåra sår i naturen. I planförslaget är den obebyggda delen av åsen avsatt som park. Att i byggnadsplanebestämmelserna intaga förbud mot grusbrytning inom denna parkmark torde dock icke vara möjligt enligt byggnadslagets bestämmelser. För sysselsättningen inom tätorten spelar också grusbrytningen och cementindustrin i anslutning härtill en icke oväsentlig roll. Naturvårdskraven, som kunna lösas i annan ordning, motverkas emellertid icke av den i planen föreslagna markdispositionen och byggnadsrätten.

f) Arealuppgifter

Byggnadsplaneområdets totala areal och dess fördelning på olika områden framgår av nedanstående uppställning

	areal hektar	% av totala arealen
vägmark	8,3	10,3
parkmark	25,3	30,7
byggnadsmark	39,1	47,4
specialområden	9,5	11,6
Summa	82,2	100,0

5. Byggnadsplanebestämmelserna

Dessa ha utformats och anpassats efter tätortens nuvarande struktur och byggnadssätt utan alltför detaljerade föreskrifter.

6. Plangenomförandet

Möjligheterna att genomföra planförslaget ifråga om nybyggnadsområdet i centrum är synnerligen stora, då kommunen äger huvuddelen av den exploaterbara marken. Denna framsynta markpolitik har skapat ett gott underlag för en planmässig utbyggnad av bebyggelsen i Månkarbo centrum. Saneringsåtgärderna inom de redan bebyggda områdena får däremot ses på längre sikt.

Grundförhållandena inom planområdet är för den bebyggelse som föreslås fullt tillfredställande ifråga om bärighet. Berg, som fördyrar grundgrävning, saknas.

Vägutbyggnad inom exploateringsområdet i centrum sker fortlöpande allteftersom bebyggelsen växer fram. Några tekniska svårigheter att bygga väg inom detta område föreligger icke. Även övriga ännu ej utbyggda vägar kan ställas i ordning i god teknisk standard utan alltför dryga kostnader.

Gemensamt vatten- och avloppsnät har under planarbetets gång utbyggt för de redan bebyggda delarna av planområdet. Projektering och utbyggnad har utförts genom ingenjörfirman Orrje & Co. Kartor och handlingar i ärendet har tidigare tillställts kommunen och länsingenjören.

7. Fråga om förordnande enl. 113 § byggnadslagen

Då de exploaterbara områdena i huvudsak äges av kommunen föreligger icke anledning att i samband med planfastställelsen meddela förordnande enl. 113 § byggnadslagen.

8. Samråd med myndigheter

Uppdraget att upprätta byggnadsplan för Månkarbo påbörjades redan år 1953 av lantmätare Nils Sjölin, som utarbetade en översikts-skiss ang. markdispositionen i stort. Denna skiss, som på ett tidigt stadium föredragits för kommun och länsexperter och i sina huvuddrag godkänts, har legat till grund för det fortsatta detaljplanarbetet. Under denna långa tid, som förflutit sedan planarbetet igångsattes, har kontinuerligt samråd skett i alla mera betydande plan- och byggnadsärenden inom Månkarbo mellan planförfattare, kommun och länsexperter. Sedan planförslaget utarbetats i ett mera fullständigt skick, översändes hösten 1963 detsamma för granskning och yttrande till kommun, länsarkitekt, överlantmätare, vägförvaltning och länsingenjör. Med ledning av de från dessa myndigheter inkomna erinringarna har planförslaget sedan justerats i erforderlig omfattning.

Något direkt samråd med de privata markägarna har icke ägt rum och heller inte ansetts erforderligt i detta sammanhang.

Uppsala i dec. 1964.

Curt Hellsten
Curt Hellsten
Lantbruksdirektör

✓ Att förestående Beskrivning tillhörande förslag till byggnadsplan för tätorten Månkarbo i Tierps socken och landskommun av Uppsala län, tillhör kommunalfullmäktiges i Tierps kommun beslut den 25 april 1967, består av:

I tjänsten
S. Boström
S. Boström

Kommunalkarör.

V.G.V.

Tillhör länsstyrelsens i Uppsala län resolution den
26 juni 1968; betygar

På tjänstens vägnar:

Barbro Heiner
Barbro Heiner

BYGGNADSPLANEBESTÄMMELSER

tillhörande förslag till byggnadsplan för tätorten

MÅNKARBO

i Tierps socken och landskommun av Uppsala län.

Upprättade i december 1964

24 NOV 1963

347-68

LA

2 JUN 1967

62-11-67

1 §.

BYGGNADSPLANEOMRÅDETS ANVÄNDNING

Mom. 1. Byggnadsmark

- a) Med A betecknat område får användas endast för allmänt ändamål.
- b) Med B betecknat område får användas endast för bostadsändamål. Byggnad får dock inredas med lokaler för handel och hantverk i den utsträckning byggnadsnämnden prövar lämpligt.
- c) Med BH betecknat område får användas endast för bostads- och handelsändamål.
- d) Med C betecknat område får användas endast för samlings- och föreningslokaler och därmed samhörigt ändamål.
- e) Med Jm betecknat område får användas endast för småindustriändamål av sådan beskaffenhet att närboende ej vållas olägenheter med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad. Bostäder får dock anordnas i den utsträckning, som fordras för tillsyn och bevakning inom området.
- f) Med Jb betecknat område får användas endast för småindustriändamål av sådan beskaffenhet att närboende ej vållas olägenheter med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad. Byggnad får dock uppföras eller inredas, för med industrirörelsen samhöriga bostäder samt, där så prövas lämpligt, även för annat bostadsändamål.

Mom. 2. Specialområden

- a) Med Ri betecknat område får användas endast för idrottsändamål och därmed samhörigt ändamål.
- b) Med Lb betecknat område får bebyggas endast med för jordbruksändamål erforderliga bostads- och ekonomibyggnader.
- c) Med Tm betecknat område får användas endast för motortrafikändamål (bilservice) och därmed samhörigt ändamål.

2 §.

MARK SOM ICKE FÅR BEBYGGAS

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

3 §.

SÄRSKILDA FÖRESKRIFTER ANGÅENDE OMRÅDEN FÖR LEDNINGAR

Å med u betecknad mark får icke vidtagas anordningar, som hindra framdragande eller underhåll av underjordiska ledningar.

4 §.

BYGGNADSSÄTT

Med F och Ö betecknade områden får bebyggas endast med hus som uppföras fristående. Å med Ö betecknat område får dock huvudbyggnader två och två sammanbyggas i gemensam tomtgräns.

5 §.

TOMTPLATS STORLEK

Byggnad må ej uppföras med mindre tomtplatsen kan anses tillräckligt stor och i övrigt lämpad för den tillämnade bebyggelsen.

6 §.

BYGGNADS LÄGE

Mom. 1.

Byggnad må icke läggas på mindre avstånd från gränsen mot grannfastighet än som motsvarar hälften av den för byggnaden tillåtna högsta höjden och ej närmare gränsen än 4.5 meter.

Mom. 2.

Avståndet mellan byggnader å samma tomtplats må ej vara mindre än den för någondera byggnaden tillåtna största höjden.

7 §.

DEL AV TOMTPLATS SOM FÅR BEBYGGAS

Tomtplats må ej bebyggas i större omfattning än att till gårdsplan och för andra fastighetens behov återstår det utrymme, som med hänsyn till ortens sed, fastighetens användningssätt och övriga omständigheter kan anses skäligt.

8 §.

VÅNINGANTAL, BYGGNADSHÖJD OCH ANTAL LÄGENHETER

Mom. 1.

A med F, Ö, H, Jb eller Lb betecknat område får bostadshus ej uppföras i flera än två våningar eller till större höjd än 5.6 meter. Uthus må ej uppföras till större höjd än 3 meter.

Mom. 2.

A övrig byggnadsmark må byggnad ej uppföras till större höjd än 7.5 meter, i fråga om bebyggelse för motorserviceändamål dock högst 3 meter.

Mom. 3.

Bostadsbyggnad må ej innehålla flera än två bostadslägenheter. Ekonomibygnad eller uthus må ej inredas för bostadsändamål.

9 §.

TAKLUTNING

Byggnadstak må icke skjuta över ett plan, som skär närmaste fasadplan på den för byggnaden tillåtna högsta höjden och höjer sig inåt byggnaden med en lutning av 45°. Byggnadsnämnden äger dock medgiva, att takkupor och andra anordningar, som kunna anses påkallade med hänsyn till byggnadens utseende eller av praktiska skäl, skjuta över detta plan.

10 §.

ANORDNANDE AV STÄNGSEL I VISST FALL

I områdesgräns, som betecknats med ringar, skall med hänsyn till trafiksäkerheten fastighet förses med stängsel, vari ej får anordnas öppning, som medgiver körbar utfart mot väg.

Att förestående byggnadsplanbestämmelser tillhöra kommunalfullmäktiges i Tierps kommun beslut den 25 april 1967, betygar:

I tjänsten

S. Boström

Tillhör länsstyrelsens i Uppsala län resolution den
26 juni 1968; betygar

På tjänstens vägnar:

Barbro Heimer

Barbro Heimer